

ENOSTAVNI ENERGETSKI UKREPI

Pri ogrevanju, umivanju, kuhanju in razsvetljavi lahko že z enostavnimi ukrepi zmanjšamo porabo energije za eno tretjino. Večino ukrepov lahko preprosto izvedemo in terjajo le nekaj trenutkov naše pozornosti. Ko ti ukrepi postanejo del vsakdanjih rutin, pa se hitro opazi prednost nižjih stroškov. Najcenejša energija je tista, ki je ne porabimo!

Varčne sijalke

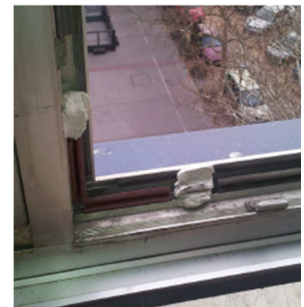
Smiselno je zamenjati navadno žarnico z varčno sijalko, če ta deluje več kot 30 minut na dan. Ko izbiramo varčno sijalko, moramo biti pozorni na svetilnost, tip, velikost in tip grla. Možni so visoki prihranki pri električni energiji v prostorih, kjer sijalke delujejo dlje časa (npr. v dnevni sobi, kuhinji, hodniku, otroški sobi). Če na primer 60 W žarnico nadomestimo z 11 W varčno sijalko, lahko dosežemo tudi do 80 % prihrankov pri električni energiji. Varčne sijalke vsebujejo majhne količine živega srebra, zato je z njimi potrebno ravnati pazljivo. Če se sijalka razbije, je potrebno prezračiti prostor. Ne odlaga se jih med ostale odpadke, ampak v trgovini, ki ima zagotovljeno primerno odlaganje, oz. v za to namenjene koše.

Enostavni ukrepi za učinkovito in varčno razsvetljavo:

- kjer se le da, izkoristimo naravno svetlobo, ki je tudi očem najbolj prijazna, obenem pa je brezplačna. Delovne površine, npr. pisalna miza in kuhinjski pult, naj bodo čim bližje okna. Zavesa na oknih naj bodo tanke in prosojne. Odvečne svetlobe se raje znebimo z dodatnimi senčili;
- najbolj varčna je ugasnjena sijalka, zato luči ugašamo povsod tam, kjer jih ne potrebujemo;
- za osvetlitev delovnih površin uporabljajmo usmerjena svetila.

Tesnila za okna in vrata

Tesnjenje oken omogoča zatesnitev pripir, zmanjšanje toplotnih izgub, zaščito pred vročino in vlago, zaščito pred hrupom in prahom. Tesnjenje izvajamo takrat, ko so vgrajena okna v dobrem stanju, a tesnila slaba in poškodovana. Tesnila so v obliki penastih ali gumijastih trakov, večinoma gre za samolepilne trakove, ki jih je enostavno vgraditi. Vgradnja je penastih trakov je enostavna, saj zgolj nalepimo tesnilo na okvir okna. Pred tem je potrebno okvir dobro očistiti ter obrisati s suho krpo. Dimenzijo tesnila ugotovimo tako, da v pripiro okna ali vrat vstavimo nelepljivo gnetilno maso (plastelin) na mestih, kjer so rege največje in ugotovimo širino rege. Za širino rege do 3 mm potrebujemo tesnilo širine 6 mm, (širina rege od 3 do 6 mm potrebujemo tesnilo širine 8 mm, širina rege več kot 6 mm potrebujemo tesnilo širine 10 mm).

Tesnila je potrebno natančno in naravnost ter paziti pri robovih. Potrebno je preveriti, če se okno in vrata po nameščenih tesnilih lahko normalno zaprejo, v nasprotnem primeru je potrebno trak s katere od stranic odlepiti. Tesnila lahko prihranijo od 5 do 20 % energije za ogrevanje, saj se na vsak meter okna, ki ne tesni dobro (prepih), lahko izgubi do 40 kWh energije na ogrevalno sezono. Življenjska doba nekaterih penastih tesnil ni dolga – včasih tudi manj kot 3 leta. Tesnila iz silikonske gume se bistveno manj deformirajo, so odporna proti vremenskim vplivom, imajo dolgo življenjsko dobo (več kot 10 let) in so vododržna. Izvedba pa je dražja saj utora v lesena okna ne moremo izvesti sami. Po nameščenih tesnilih bo zamenjava zraka v prostoru redkejša, zato je potrebno vsakodnevno prezračevanje.

Enostavni ukrepi za pravilno in varčno prezračevanje:

- idealna vlažnost v prostoru je med 40 in 60 %. Če je prevlažno, se lahko pojavi plesen. Zato je pomembno prezračevanje, pri čemer odstranimo odvečno vlago;
- prostore prezračimo tako, da okna tri- do štirikrat na dan za nekaj minut odpremo na stežaj po navadi v najtoplejšem delu dneva, dalj časa priprta okna niso priporočljiva.
- v zimskih mesecih ponoči okna po možnosti zastirajmo s polkni, roletami ali debelimi zavesami. Zaradi nižjih nočnih temperatur so tedaj izgube toplote največje;

Podaljšek za električno energijo s stikalom za izklop

S pomočjo podaljška za električno energijo s stikalom lahko iz električnega omrežja izklopimo nanj priključene elektronske naprave in aparate, s čimer zmanjšamo nepotrebno porabo električne energije, ki je posledica delovanja v stanju pripravljenosti (stand-by). Tudi različni polnilci (za prenosne računalnike, mobilne telefone itd.) še naprej porabljajo električno energijo tudi, ko jih ne uporabljamo, če ostanejo priključeni v vtičnico. Podaljšek je potrebno redno izklapljeti (če

je možno, takoj po končanju uporabe aparata), saj le tako privarčujemo pri električni energiji. Nanj ne smemo priključiti preveč naprav, da ne pride do preobremenitve (možnost požara). Na podaljšek priključimo tiste naprave, ki delujejo bolj ali manj istočasno (npr. TV, DVD predvajalnik, TV komunikator in igralna konzola). Ne priporoča se pri napravah, ki jih je potrebno programirati. Stikalo na podaljšku mora biti vidno in lahko dostopno.

Varčevalni nastavki (perlatorji/aeratorji) za pipo in prho

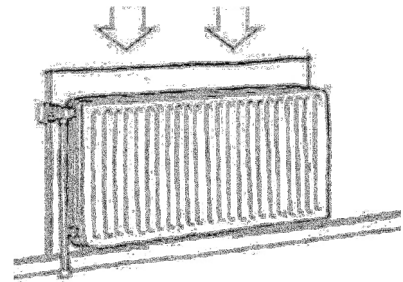
Omejevalec pretoka zmanjša pretok vode (uporaba za prho in pipo), aerator zmanjša pretok vode, obenem pa vodi primeša zrak, kar daje občutek, da voda teče enako kot prej (z enakim pritiskom, enako hitro, v enaki količini) – uporabno le za pipe. Omejevalec pretoka za prho vgradimo ali med glavo prhe in cevjo ali pa med cev prhe in pipo. Z namestitvijo nove varčne ročne prhe zmanjšamo porabo vode ter obenem tudi stroške ogrevanja vode.

Enostavni ukrepi za varčno rabo vode

- poraba vode pri prhanju je tipično trikrat manjša (približno 50 litrov) kot pri kopanju (od 150 do 200 litrov), zato se za kopanje odločajmo čim redkeje;
- primerjava med ročnim in strojnim pomivanjem posode kaže, da pri ročnem pomivanju lahko porabimo do 4-krat več vode (in energije) kot v sodobnem pomivalnem stroju;
- pri ročnem pomivanju posode ne trajte vode po nepotrebem. Pipo zapirajte vsakič, ko vode neposredno ne potrebujete;
- optimalna temperatura tople sanitarne vode je nekako med 30 in 45°C. Voda z višjo temperaturo je za umivanje, kopanje in pomivanje posode prevroča. Temperatura vode v grelnikih ne bi smela presegati 60°C, saj se pri višji temperaturi vodni kamen na grelnikih nabira mnogo hitreje (kar ponovno negativno vpliva na porabo energije). Vseeno je potrebno občasno dvigniti temperaturo vode nad 60°C, saj s tem preprečimo morebiten razvoj zdravju škodljivih mikroorganizmov;
- vestno zapirajmo pipo takrat, ko vode neposredno ne potrebujemo;
- želeno temperaturo vode raje uravnavajmo z zmanjševanjem pretoka vroče vode kot odpiranjem hladne vode na pipi.

Reflektor za radiator

Reflektor za radiator je aluminijasta folija, ki je položena na stiroporno ali penasto podlago. Namestitev reflektorja omogoča toplejši občutek v prostoru, saj odbija toploto v sredino prostora. Reflektor lahko zgolj postavimo med radiator in steno brez pritrditve. Na ta način omogočimo menjavo zraka blizu stene, obenem ga lahko po koncu ogrevalne sezone odstranimo. S tem ukrepom prihranimo pri energiji za ogrevanje, saj zmanjšamo prehajanje toplote skozi zid za radiatorjem in toploto usmerimo v sredino prostora.

Enostavni ukrepi za varčno ogrevanje

- temperaturo prostorov je potrebno prilagoditi glede na rabo prostora, če je le-to mogoče. Prehodne prostore oz. prostore, ki so v uporabi le del dneva, sploh ni potrebno ogrevati oz. jih ogrevamo bistveno manj kot bivalne;
- bivalne prostore v zimskem času ogrevamo na temperaturo med 20 in 21°C, medtem ko naj bi bila temperatura v spalnicah le med 17 in 18°C;
- radiatorjev nikoli ne smemo pokrivati ali tik nad njimi postaviti police. S tem preprečimo dvigovanje toplega zraka, kar lahko bistveno zmanjša efektivno moč radiatorja. Iz istega razloga tudi zavese ne smejo pokrivati radiatorja. Najbolje je, če segajo kakšnih 10 cm nad zgornji rob radiatorja;
- termostatski ventil na priključku radiatorja je pomemben dejavnik pri kontroli temperature zraka v prostoru. Narejen je tako, da uravnava dotok tople vode v radiator glede na želeno temperaturo v prostoru. S tem ventilom lahko na enostaven način izbiramo temperaturo v posameznem prostoru in jo priredimo svojim potrebam;
- pri daljši odsotnosti radiatorje delno ali povsem zapremo, saj takrat v prostorih ne potrebujemo posebej visoke temperature;
- ogrevanje prostorov z električno energijo ni najbolj smotrno, zato se temu poskušajmo izogniti;
- vsaka stopinja Celzija manj v ogrevanem prostoru bo račun za energijo znižala za okoli 6 %. A ne pozabimo: okna in vrata naj bodo zaprta.

Vas zanimajo ZAHTEVNEJŠI UKREPI, S KATERIMI LAHKO PRIHRANITE ŠE VEČ ENERGIJE IN DENARJA? Preverite spletno stran Eko sklada www.ekosklad.si, kjer najdete informacije o tistih ukrepih, za katere lahko dobite subvencijo in/ali ugoden kredit ter kontakt neodvisnih energetskih svetovalcev mreže ENSVET, ki vam lahko brezplačno pomagajo izbrati za vas primerne ukrepe, na vašo željo pa tudi izpolniti vlogo za Eko sklad!

Povzeto po:

- predstavitev Enostavni energetske nasveti. Patricjo Božič, energetske svetovalec mreže ENSVET
- publikacija Varčujmo z energijo. Andrej Guštin. Agencija za učinkovito rabo energije.
- publikacija Živeti energetske učinkovito. 2011. Matthias Grätz. Baltic Environmental Forum Group.
- predavanja za izobraževanje energetske svetovalcev pri projektu ACHIEVE. 2012. Jure Vetršek
- projekt ACHIEVE: www.achieve-project.eu, Društvo Focus.